

De vroegste geschiedenis

De geschiedschrijving van het Koninkrijk van de Zes Hertogdommen is onontkoombaar ook de geschiedenis van het huis dat de Hertogdommen bestuurde: het geslacht der Zieners. Om volledig te zijn zou deze geschiedschrijving moeten teruggaan tot vóór de stichting van het Eerste Hertogdom, en wanneer de namen niet door de vergetelheid waren opgeslokt, zou de geschiedenis ons vertellen over de bewoners van de Buiteneilanden die vanuit zee het land binnenvielen: piraten die de kusten plunderden van een streek die aanzienlijk milder en gematigder was dan de ijzige stranden van hun vaderland. Maar de namen van die vroegste voorzaten zijn ons niet bekend.

En van de eerste echte koning is ons behalve zijn naam weinig meer gebleven dan wat buitenissige legenden. Nemer heette hij, een eenvoudige naam, en misschien begon met hem de traditie dat de zonen en dochters van het geslacht een naam kregen die van doorslaggevende invloed zou zijn op hun levensloop en op de ontwikkeling van hun karakter. Onder het volk heerste de overtuiging dat dergelijke namen door magische rituelen onlosmakelijk met de nieuwgeborenen werden verbonden, en dat de koninklijke nakomelingen niet bij machte waren de deugden waarvan ze de naam droegen geweld aan te doen. De borelingen werden gedoopt met vuur, onderdompeling in zout water en blootstelling aan de wind; aldus werd

een onverbreekelijke band gesmeed tussen hen en de naam die hun was gegeven. Zo vertelt ons de overlevering. Een mooi beeld, en misschien heeft een dergelijk ritueel inderdaad ooit bestaan, maar uit de geschiedenis blijkt maar al te duidelijk dat dit niet altijd voldoende was om een kind te binden aan de deugd waarnaar het was genoemd...

Mijn pen hapert en valt uit mijn knokige hand, zodat de inkt een wormspoor trekt over Fedwrens papier. Weer een prachtig vel bedorven bij wat – naar ik vermoed – een vergeefs pogen zal blijken te zijn. Ik betwijfel of ik in staat zal zijn deze geschiedenis op schrift te stellen, zonder dat bitterheid mijn woorden zal kleuren. Een bitterheid waarvan ik meende dat deze reeds lang was gestorven. Ik verkeerde in de stellige overtuiging dat ik alle wrok had afgelegd, maar zodra mijn pen het papier raakt, vloeit met de inkt van zeezwamvlokken de gekwetstheid van de jongeling mee, zodat elke zorgvuldig neergeschreven, zwarte letter verandert in een korst, waaronder een oude, bloedende wond schuilgaat.

Zowel Fedwren als Patience raakten steeds weer zo in vervoering, wanneer het idee van een geschreven geschiedenis van de Zes Hertogdommen ter sprake kwam, dat ik mezelf ervan wist te overtuigen dat het schrijven daarvan de moeite van de inspanning waard zou zijn. Ik hield mezelf voor dat een dergelijke bezigheid mijn gedachten zou afleiden van mijn pijn en me zou helpen de dagen door te komen. Maar bij elke historische gebeurtenis die mijn pen zou moeten beschrijven, ontwaken slechts de schimmen van eenzaamheid en verlies die sluimeren in mijn geest. Ik vrees dat ik dit werk nooit zal kunnen voltooien, tenzij ik eerst in het reine ben gekomen met alles wat me heeft gevormd en gemaakt tot wie ik ben. En dus begin ik telkens opnieuw, en telkens weer kom ik tot de slotsom dat ik mijn eigen vroegste geschiedenis beschrijf in plaats van het ontstaan van mijn land. Zonder te weten tot wie

ik me daarbij richt. Mijn leven was een web van geheimen. Geheimen die zelfs nu bij anderen nog niet veilig zouden zijn. Moet ik ze aan dit prachtige papier toevertrouwen, wetend dat er slechts vuur en vernietiging uit kunnen voortkomen? Misschien.

Mijn herinneringen gaan terug tot mijn zesde jaar. Daarvoor is er niets, slechts een peilloze diepte waarin mijn geest nooit heeft weten door te dringen, hoezeer ik ook mijn best heb gedaan. Voor die dag op Maansoog is er niets. Maar dan ineens beginnen de herinneringen, met een overrompelende helderheid en gedetailleerdheid. Soms lijken ze bijna té compleet, en ik vraag me af of de beelden die ik zie wel herinneringen zijn. Of ze werkelijk uit mijn geheugen naar boven komen, dan wel het product zijn van de talloze malen dat ik mijn geschiedenis en de reden van mijn aanwezigheid aan het hof heb horen bespreken door keukenmeiden, koksmaten en staljongens. Misschien is de gedetailleerdheid van mijn herinneringen niets anders dan het resultaat van de gretigheid waarmee een kind van zes alles om zich heen in zich opneemt. Of zou de volledigheid van de beelden die ik me herinner een eerste teken zijn van het Vermogen? Een duidelijk bewijs van een gave die een mens later doet grijpen naar middelen om de verslaving daaraan beheersbaar te houden; middelen die op hun beurt weer leiden tot andere kwellingen en verlangens. Dat laatste is heel goed mogelijk, misschien zelfs waarschijnlijk. Ik kan alleen maar hopen dat het niet zo is.

De herinnering is bijna tastbaar: de kille grijsheid van de wegstervende dag, de onbarmhartige regen, de ijzige kasseien van de straten in de vreemde stad, zelfs de eeltige ruwheid van de reusachtige hand die me meetrok. Soms denk ik er met verwondering aan terug. Het was een harde, ruwe hand die me in zijn greep gevangen hield, maar tegelijkertijd warm en niet onvriendelijk. De hand behoedde me voor uitglijden op de bevroren keien, maar zorgde er tegelijkertijd voor dat ik mijn lot niet kon ontgaan. De

hand was even onvermurwbaar als de kille, grijze regen die een dun laagje ijs legde over de grinderige weg van aangestampte sneeuw en bevroren modder naar de reusachtige deuren van het fort, dat zich als een burcht boven de stad verhief. De deuren waren hoog, niet alleen voor een jongetje van zes. Zo hoog dat ze moeiteloos een reus zouden kunnen doorlaten; zo hoog dat zelfs de lange, magere man die boven me uittorende er nietig door leek. Bovendien kwamen ze me vreemd voor, hoewel ik niet zou weten wat voor soort deur – of wat voor type behuizing – me vertrouwd zou hebben geleken. Ik weet alleen dat deze rijk bewerkte en aan zwarte, ijzeren scharnieren opgehangen deuren, versierd met de kop van een hertenbok en een glimmend koperen klopper, in niets leken op de dingen die tot op dat moment deel hadden uitgemaakt van mijn bestaan. Ik herinner me nog dat ik doornat was, en dat ik koude benen en voeten had. Maar ik herinner me niet dat ik lange tijd door de late winterkou had gelopen, of dat ik gedragen was. Nee, de herinneringen beginnen allemaal daar, voor de poort van die burcht, met mijn knuistje in de grote hand van die grote man. Het lijkt wel het begin van een poppenkastvoorstelling. Zo zie ik het nu voor me: de gordijntjes gaan open, en daar staan we dan.

De oude man die mijn hand in de zijne hield, hief de koperen klopper op en liet deze dreunend neerkomen; één keer, twee keer, drie keer. Toen klonk er een stem. Niet vanuit de burcht, maar van ergens achter ons, op het pad waarover we waren gekomen. ‘Vader... alstublieft,’ smeekte een vrouwenstem. Ik draaide me om, maar het was weer gaan sneeuwen: een kanten sluier van witte vlokken die aan wimpers en mouwen bleven hangen. Ik kan me niet herinneren dat ik iemand zag. Wat ik wel weet, is dat ik niet worstelde om los te komen uit de greep van de oude man, of luidkeels ‘Moeder, moeder’ riep. In plaats daarvan bleef ik slechts toeschouwer terwijl binnen in de burcht het geluid van laarzen weerklonk, en van een grendel die opzij werd geschoven.

Een laatste kreet van de vrouw. De woorden klinken nog altijd duidelijk in mijn herinnering, en weer hoor ik de wanhoop in een stem die ik nu jong zou noemen. ‘Vader, alstublieft, ik smeed u.’ De hand die de mijne vasthield, trilde even. Maar ik zal nooit weten of dat was van woede of van een andere emotie. Vlug als een kraai die een stukje brood oppikt, bukte de oude man zich naar een klomp bevroren modder. Razend en met grote kracht, maar zonder een woord te zeggen, smeed bij de klomp ijs de nacht in. Verschrikt dook ik ineen, maar ik herinner me niet dat ik een kreet hoorde, of een geluid alsof het brok ijs doel trof. Wat ik me wel herinner, is dat op dat moment de deuren openzwaaiden. De man moest haastig een stap achteruit doen, en trok mij mee.

Er is nog iets wat ik me duidelijk herinner: de man die de deuren opendeed, was geen bediende, zoals ik had kunnen denken wanneer ik dit verhaal alleen maar van horen zeggen had. Nee, ik herinner me een gewapende man: een al wat oudere krijger met een buik die verried dat hij van lekker eten hield. Geen welgemanierde huisknecht. Hij nam ons zwiingend en enigszins wantrouwend op en wachtte af tot we hem de reden van onze komst zouden onthullen.

Volgens mij ergerde zijn wantrouwen de oude man – niet met angst als gevolg, maar woede. Hij liet tenminste plotseling mijn hand los en gaf me een duw naar voren. ‘Ik kom het kind brengen,’ zei hij schor.

En toen de schildwacht hem bleef aanstaren met een blik waaruit geen enkel oordeel, zelfs geen nieuwsgierigheid sprak, verduidelijkte de man: ‘Ik heb hem zes jaar lang te eten gegeven, zonder ooit iets van zijn vader te hebben gehoord. Geld hebben we nooit gezien, en hij heeft niet één keer de moeite genomen om langs te komen, hoewel hij volgens mijn dochter weet dat hij een bastaard bij haar heeft verwekt. Ik duld dit kind niet langer aan mijn tafel. Laat degene die hem heeft verwekt maar voor hem zorgen. Ik heb al genoeg verplichtingen aan mijn hoofd, nu mijn vrouw oud wordt,

en ik verder nog de moeder van deze knaap tot last heb. Want niemand wil haar nog hebben, met zo'n knul aan haar rokken. Dus neem hem maar over en geef hem aan zijn vader.' Hij liet me zo plotseling los dat ik languit over de drempel viel en aan de voeten van de schildwacht belandde.

Deze keek met getuite lippen op me neer. Zijn gezicht drukte nog steeds geen enkele veroordeling uit. 'Wie is de vader?' Hij vroeg het niet uit nieuwsgierigheid, maar uit een behoefte aan duidelijkheid, zodat hij zou weten wat hij aan zijn superieuren moest rapporteren.

'Chevalric,' zei de oude man. Hij keerde me de rug toe en begon de bevroren grindweg weer af te lopen. 'Prins Chevalric,' riep hij zonder omkijken. 'Het kind is verwekt door de kroonprins, dus laat die maar voor hem zorgen. Hij mag trouwens wel blij zijn dat hij tenminste één vrouw zwanger heeft weten te maken.'

Nog even keek de schildwacht de verdwijnende oude man na. Toen bukte hij zich zwijgend om me aan mijn kraag opzij te trekken, zodat hij de deuren kon sluiten. Daarna keek hij op me neer – niet echt verbaasd, maar enigszins verwonderd, misschien zelfs filosofisch, over wat hem in zijn soldatenbestaan nú weer overkwam. 'Vooruit, joch, lopen,' zei hij toen.

Ik volgde hem door een schemerig verlichte gang, langs sober gemeubileerde vertrekken waar de ramen met luiken waren afgeschermd tegen de winterkou. Ten slotte hielden we opnieuw stil voor gesloten deuren. Het rijkversierde hout had een warme kleur. Mijn begeleider ordende vluchtig zijn kleding, en ik herinner me heel duidelijk dat hij zich op één knie liet vallen om mijn buis recht te trekken en mijn haar ruw in fatsoen te strijken. Of hij dat deed uit vriendelijkheid, zodat ik een goede indruk zou maken, of uit eigenbelang, omdat zijn vrachtje er netjes moest uitzien, zal ik nooit weten. Toen hij zich weer had opgericht klopte hij slechts één keer op de dubbele deuren. Zonder op antwoord te

wachten duwde hij ze open. Hij gaf me een zetje en sloot de deuren achter ons.

We stonden in een vertrek dat heerlijk warm was na de koude gang; vol leven na de doodse, verlaten kamers die we waren gepasseerd. Ik herinner me een overvloed aan meubilair; ik herinner me kleden en wandtapijten, planken langs de muur, bedekt met de rommeltjes en snuisterijen zoals je ze in elke veelgebruikte, gezellige kamer aantreft. In de reusachtige haard brandde een vuur dat het vertrek behalve met warmte vulde met een aangename, harsachtige geur. Schuin voor het vuur stond een enorme tafel, waarachter een breedgeschouderde man zich met gefronste wenkbrauwen over een stapel paperassen boog. Doordat hij niet onmiddellijk opkeek, kreeg ik de kans om de nogal borstelige wirwar van zijn donkere haar te bestuderen.

Toen hij uiteindelijk opkeek, nam hij de schildwacht en mij met één snelle blik van zijn zwarte ogen op. ‘Zeg het eens, Jason?’ Zo klein als ik was, hoorde ik in zijn stem duidelijk de berusting in wat hij blijkbaar als een onaangename storing ervoer. ‘Wat moet dit voorstellen?’

De schildwacht gaf me een duwtje tegen mijn schouder, zodat ik nog iets dichterbij het bureau kwam te staan. ‘Prins Veritas, dit kind is hier achtergelaten door een oude boer. Hij beweert dat het een bastaard is van prins Chevalric.’

Even keek de uit zijn bezigheden gehaalde man achter de tafel me nogal verward aan. Toen klaarde zijn gezicht op door iets wat zich nog het best laat omschrijven als een geamuseerde glimlach. Hij stond op, kwam om de tafel heen lopen en keek met zijn vuisten op zijn heupen op me neer. Zijn onderzoekende blikken hadden niets dreigends. Integendeel, het leek wel alsof iets in mijn verschijning hem plezier deed. Nieuwsgierig keek ik naar hem op. Zijn korte, donkere baard was al net zo borstelig als zijn haar, de huid van zijn wangen ruw en verweerd. Hij had zijn zware wenk-

brauwen tot hoog boven zijn donkere ogen opgetrokken. De stof van zijn buis stond strakgespannen om zijn enorme borstkas en brede schouders. Zijn hoekige vuisten wezen op zwaar lichamelijk werk, maar de vingers van zijn rechterhand zaten onder de inkt. Zijn grijns werd steeds breder, tot hij snuivend lachte.

‘Wel verdoemd,’ zei hij uiteindelijk. ‘Die jongen lijkt inderdaad op Chev, vind je ook niet, soldaat? Bij de vruchtbare Eda. Wie zou dat achter mijn illustere, deugdzame broer hebben gezocht?’

De schildwacht gaf geen enkele reactie, en dat werd ook niet van hem verwacht. Hij wachtte rustig het volgende commando af. Een echte soldaat.

‘Hoe oud is hij?’ vroeg de donkere man aan de schildwacht, nadat hij me een hele poos had bekeken.

‘Zes, volgens de boer.’ De schildwacht krabde aan zijn wang, maar plotseling scheen het tot hem door te dringen dat hij in functie was. Hij liet zijn hand weer zakken. ‘Heer,’ haastte hij zich eraan toe te voegen.

De ander scheen niet eens te merken dat de schildwacht even buiten zijn boekje was gegaan. De blik van zijn donkere ogen gleed over mijn gestalte, en de geamuseerde glimlach werd nog stralender. ‘Dat wordt dus een jaar of zeven, met inbegrip van de tijd die nodig was om haar buik te doen zwellen. Verdoemd, ja. Dat was het eerste jaar dat de Chyurda probeerden de pas af te sluiten. Chevalric heeft een maand of drie, vier in die buurt rondgezworven, voordat ze er uiteindelijk mee instemden ons doorgang te blijven verlenen. Blijkbaar was de pas niet het enige wat hij heeft ontsloten. Verdoemd. Wie zou dat van hem hebben gedacht?’ Hij zweeg even. ‘Wie is de moeder?’ vroeg hij toen.

De bewaker schuifelde ongemakkelijk met zijn voeten. ‘Dat weet ik niet, heer. De oude boer was alleen en hij heeft verder niets gezegd, behalve dat het kind een bastaard was van prins Chevalric, en dat hij niet van plan was nog langer voor hem te zorgen. Hij

beweerde dat degene die het kind had verwekt er nu verder maar voor moest zorgen.'

De ander haalde zijn schouders op. 'Zo te zien is er altijd goed voor de jongen gezorgd. Ik gok op een week, misschien twee, dan staat zijn moeder jammerend aan de keukendeur omdat ze haar kind terug wil. Dus dan komen we er vanzelf achter. Zeg, joch, hoe heet je eigenlijk?'

Zijn wambuis werd bij elkaar gehouden door een rijk bewerkte, koperen gesp in de vorm van een hertenkop. 'Joch,' zei ik, en ik kan me niet herinneren of ik dat alleen maar zei omdat de schildwacht en de donkere man me zo hadden genoemd, of omdat ik echt geen naam had. Even keek de man me verrast aan, en er gleed vluchtig een merkwaardige uitdrukking over zijn gezicht, misschien medelijden. Maar die uitdrukking verdween meteen weer, en daarna zag hij er alleen nog een beetje gehinderd of misschien licht geërgerd uit. Hij keek naar de kaart die voor hem op de tafel lag.

'Tja,' doorbrak hij het stilzwijgen. 'Er zal toch iets met hem moeten gebeuren; in elk geval tot Chev terug is. Jason, zorg ervoor dat die jongen te eten krijgt en dat hij een plek heeft om te slapen. Ik zal mijn gedachten er eens over laten gaan. We moeten geen koninklijke bastaarden op het platteland hebben rondlopen, nietwaar?'

'Zoals u wilt, heer,' zei Jason. Uit niets bleek of hij het ermee eens was of niet. Hij deed slechts wat hem werd opgedragen. Er werd een zware hand op mijn schouder gelegd, en de schildwacht draaide me in de richting van de deur. Met tegenzin begon ik te lopen. De kamer was helder verlicht, en het was er warm en gezellig. Mijn ijskoude voeten waren gaan tintelen. Maar de schildwacht was onverbiddelijk. Ik werd uit de warme kamer geloodst, terug naar de kille schemering van de sombere gangen. Na het lichte, warme vertrek leken ze nog donkerder. Het leek wel alsof er

geen eind aan kwam terwijl ik probeerde de schildwacht bij te houden. Misschien heb ik zachtjes lopen jammeren. Of misschien kreeg hij wel genoeg van mijn trage tempo. Hoe dan ook, hij draaide zich plotseling naar me om, pakte me beet en slingerde me over zijn schouder alsof ik niets woog. Zo werd ik door bochtige gangen gedragen, trappen op en weer af, en uiteindelijk kwamen we in een enorme keuken, die baadde in een goudgele gloed.

Op banken rond een grote tafel zaten een stuk of vijf, zes schildwachten te eten en te drinken, voor een vuur dat wel twee keer zo groot was als het vuur in de kamer waar ik zojuist vandaan kwam. Het rook er naar eten, bier en mannenzweet, naar natte, wollen kleren en brandend hout, naar vet dat in de vlammen droop. Langs de muren stonden okshoofden en kleine fusten, en aan de dakspanten hingen gerookte hammen. Een stuk vlees dat aan een spit boven het vuur had rondgedraaid werd uit de haard getild, zodat het vet op de stenen droop. Mijn maag trok krampachtig samen toen ik die verrukkelijke geur opsnoof. Jason zette me op een punt van de tafel, zodat ik tegen de elleboog stootte van een man wiens gezicht schuilging achter een drinkkroes.

‘Alsjeblieft, Burrich,’ zei Jason op besliste toon. ‘Hier heb je nog een jonge hond om voor te zorgen, althans voorlopig.’ Hij wendde zich af, en ik keek vol belangstelling toe terwijl hij een homp van een donker brood brak en met het mes aan zijn gordel een stuk van een enorme ronde kaas sneed. Hij drukte het brood en de kaas in mijn handen en liep toen naar het vuur, waar hij een volwassen portie van het gebrad afsneed. Ondertussen propte ik haastig het brood en de kaas in mijn mond. Naast me zette de man die Burrich was genoemd zijn kroes neer.

‘Wat moet dit voorstellen?’ vroeg hij over zijn schouder aan Jason. Zijn stem klonk net als die van de man in de warme kamer. Hij had hetzelfde weerbarstige, zwarte haar, en zijn baard was al net zo verward. Zijn gezicht was echter hoekig en smal, en de kleur

op zijn wangen verried dat hij veel buiten was. Zijn ogen waren eerder bruin dan zwart, en zijn lange vingers verrieden de ambachtsman. Hij rook naar paarden en honden, naar bloed en leer.

‘Opdracht van prins Veritas. Jij moet op hem passen, Burrich.’

‘Waarom?’

‘Je bent toch Chevalrics man? Jij zorgt toch voor zijn paard en zijn honden en valken?’

‘Ja, wat zou dat?’

‘Dat betekent dat jij dus ook op zijn kleine bastaard mag passen. In elk geval tot Chevalric terugkomt.’ Jason hield me de lap sappig vlees voor. Ik keek van mijn ene hand naar mijn andere, van de homp brood naar het stuk kaas, vervuld van afschuw bij de gedachte dat ik een van de twee zou moeten loslaten, maar tegelijkertijd in verleiding gebracht door het warme vlees. Bij het zien van mijn dilemma haalde de schildwacht zijn schouders op en hij gooide het vlees nonchalant naast me op tafel. Ik propte mijn mond zo vol mogelijk met brood en schoof een eindje dicht naar het vlees toe.

‘Chevalrics bastaard?’

Jason haalde zijn schouders op. Hij was druk bezig brood, vlees en kaas voor zichzelf af te snijden. ‘Dat zei de oude boer die hem kwam brengen.’ Hij stapelde het vlees en de kaas op een stuk brood, nam een grote hap en vervolgde toen met volle mond: ‘Hij zei dat Chevalric blij zou moeten zijn dat hij tenminste één vrouw zwanger had weten te maken, en dat hij nu verder zelf maar voor het kind moest zorgen.’

Plotseling werd het doodstil in de keuken. De mannen stopten met eten, hun handen met brood, kroes of bord verstarde in hun beweging, en ze keken zonder uitzondering naar de man die was aangesproken met Burrich. Deze schoof zijn kroes zorgvuldig weg van de tafelrand. Zijn stem klonk beheerst, en zijn woorden waren zorgvuldig gekozen: ‘Als mijn meester geen erfgenaam heeft, dan is

dat Eda's wil, en geen gebrek aan mannelijkheid. Vrouwe Patience is altijd erg teer geweest en...'

'Natuurlijk, natuurlijk,' haastte Jason zich hem bij te vallen. 'En hier zit het levende bewijs dat er niets mis is met de prins.' Hij veegde haastig zijn mond af met zijn mouw. 'Het joch lijkt sprekend op prins Chevalric. Dat vond zelfs zijn broer. Het is niet de schuld van de kroonprins dat vrouwe Patience zijn zaad niet tot vrucht kan dragen...'

Burrich had zich plotseling opgericht en Jason deinsde verschrikt achteruit, tot hij besepte dat het Burrich niet om hem ging maar om mij. Chevalrics man greep me bij mijn schouders en draaide me naar het vuur. Van schrik liet ik het brood en de kaas uit mijn handen vallen, maar Burrich sloeg er geen acht op. Hij bestudeerde mijn gezicht alsof het een landkaart was. Zijn ogen ontmoetten de mijne. Ik las een zekere onrust in zijn blik, alsof ik hem onrecht deed met wat hij in mijn gelaatstrekken las. Maar terwijl ik zijn blik beantwoordde met alle moed die ik kon opbrengen, zag ik dat zijn onthutstheid langzaam – als het ware met tegenzin – plaatsmaakte voor een echte verwondering. Uiteindelijk sloot hij zijn ogen, als iemand die pijn voelt en probeert deze buiten te sluiten. 'Dit zal de vrouwe zwaar op de proef stellen; tot de uiterste grenzen van haar naam,' zei Burrich zacht.

Hij liet me los en bukte zich ongemakkelijk om mijn brood en mijn kaas op te rapen. Nadat hij ze had afgeveegd, kreeg ik ze van hem terug. Ik staarde naar het dikke verband om zijn rechterkuit en zijn knie, waardoor hij zijn been niet had kunnen buigen. Zodra hij weer zat, schonk hij zijn kroes nog eens vol. Hij nam een slok en keek me aan over de rand van zijn beker.

'Bij wie heeft Chevalric hem verwekt?' Een van de mannen aan de andere kant van de tafel was zo onvoorzichtig deze vraag te stellen.

Burrich draaide zich met een ruk naar hem om en zette zijn

kroes neer. Even bleef het stil, en ik voelde de dreiging in de lucht. ‘Dat lijkt me een zaak van prins Chevalric, en niet iets om in de keuken te worden besproken,’ zei Burrich minzaam.

‘Goed, goed.’ De schildwacht bond meteen in. Zo klein als ik was, voelde ik toch een zekere verwondering over een man die – zelfs met zijn been in het verband – met één blik en een enkel woord een keuken vol ruige kerels tot de orde wist te roepen.

‘Het joch heeft geen naam,’ zei Jason om de stilte te doorbreken. ‘Hij wordt gewoon “joch” genoemd.’

Op deze mededeling wist blijkbaar niemand iets te zeggen, zelfs Burrich niet. Onder doodse stilte at ik mijn brood, mijn kaas en mijn vlees. Ik spoelde het weg met een paar slokken van het bier dat Burrich me aanbood. Geleidelijk aan verlieten de anderen de keuken, maar al die tijd bleef Burrich me over de rand van zijn kroes aankijken. ‘Nou ja,’ zei hij ten slotte. ‘Ik ken je vader goed genoeg om te weten dat hij niet zal proberen zich aan zijn verantwoordelijkheden te onttrekken. Hij zal ongetwijfeld doen wat het beste is. Maar Eda moge weten wat dat zal zijn. Waarschijnlijk datgene wat hemzelf het meeste pijn zal doen.’ Nog even nam hij me zwiingend op. ‘Heb je genoeg gegeten?’ vroeg hij ten slotte.

Ik knikte. Hij kwam stil overeind, tilde me van de tafel en zette me op de grond. ‘Kom dan maar mee, Fitz,’ zei hij en hij liep de keuken uit en een andere gang in. Zijn stijve been bemoeilijkte het lopen, maar misschien had het bier daar ook wel enige schuld aan. Ten slotte kwamen we bij een zware deur.

Buiten woei een koude wind. Het ijs en de sneeuw die gedurende de dag enigszins waren ontdooid, waren met het vallen van de avond weer tot scherpe richels bevroren. De grond kraakte onder mijn voeten, en het leek wel alsof de wind elk kiertje en scheurtje in mijn kleren wist te vinden. Mijn voeten en beenkappen waren in de keuken wel wat opgewarmd, maar nog niet helemaal